

Istraživački
izvještaj kampanje

Nisam rekla DA

Razlozi (ne)prijavljivanja
seksualnog nasilja i iskustva
osoba koje su preživjele
seksualno nasilje

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

IMPRESSUM

AUTORICE ISTRAŽIVANJA

dr. sc. Maja Mamula
Osnivačica i koordinatorica Ženske sobe

Kristina Mihaljević, mag. paed. soc.
Voditeljica preventivnih programa Ženske sobe

prof. dr. sc. Silvija Ručević
Odsjek za psihologiju, FFOS

AUTORICE I AUTOR KAMPANJE

Karla Andrić / Haiku Comms
Koncept, odnosi s javnošću

Josipa Tadić
Dizajn i prijelom

Sven Sorić
Dizajn i prijelom

Zagreb, 2024.

Istraživački izvještaj kampanje

„Nisam rekla DA“

Razlozi (ne)prijavljivanja
seksualnog nasilja
i iskustva
osoba koje su preživjele
seksualno nasilje

1. Općenito

U istraživačkom upitniku „Razlozi (ne) prijavljivanja seksualnog nasilja i iskustva osoba koje su preživjele seksualno nasilje” uključeni su odgovori 3 217 osoba, od kojih je 98,7 % ženskog spola, 0,9 % muškog i 0,5 % „Drugo“.

Upitnik je proveden u razdoblju od 9. do 23. prosinca 2024. godine.

Kampanja „Nisam rekla DA“ pokrenuta je s ciljem zagovaranja koncepta pravog pristanka te je namijenjena svim osobama koje su preživjele seksualno nasilje, kao i edukaciji o seksualnom nasilju, borbi protiv predrasuda te pružanju podrške. Ključna poruka kampanje „Nisam rekla DA“ ističe da je svaka seksualna aktivnost bez pristanka seksualno nasilje.

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

2. Oblici seksualnog nasilja

Sve sudionice i sudionici koji su ispunili upitnik preživjeli su neki oblik seksualnog nasilja.

Najčešći oblici bili su seksualno uznemiravanje (74 %) i bludne radnje (44,7 %). Slijede različiti oblici elektroničkog seksualnog nasilja (29,7 %), silovanje (25,7 %) i pokušaj silovanja (25 %).

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

3. Povjeravanje o preživljenom seksualnom nasilju

Donekle je iznenađujući podatak da se čak **dvije trećine sudionica i sudionika nekome povjerilo** nakon preživljenog seksualnog nasilja, pri čemu je taj postotak najveći u skupini „Drugo“.

Muškarci i žene podjednako su se povjeravali nekome.

Od osoba kojima su se povjerili, sudionice i sudionici su najčešće navodili **prijateljicu/ prijatelja** (46,4 %) te **partnericu/partnera** (24,4 %). Žene su se u odnosu na druge rodne skupine češće povjeravale roditelju, skrbnici (majci).

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

4. Prve reakcije nakon povjeravanja

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

Polovina sudionica i sudionika navela je kao najčešću prvu reakciju nakon povjeravanja **podršku** (49,9 %), međutim, nakon toga kao reakcije slijede **umanjivanje nasilja** (18,2 %) i **nevjerovanje** (16,1 %). Slijedi **neutralna reakcija**, koja također za žrtve može imati negativne konotacije (14,4 %), dok je **osuđivanje i okrivljavanje** kao prvu reakciju doživjelo 13,1 % žrtava.

Ukoliko se u obzir uzme i dob, **mlađe osobe** su se značajno češće susretale s **podrškom** ali i s **okrivljavanjem i nevjerovanjem**.

Osobe koje **nisu dobile podršku** prijavljivale su **preživljeno nasilje rjeđe** (32,9 % u odnosu na 67,1 % onih koji su dobili podršku).

5. Razlozi neprijavljivosti seksualnog nasilja

Čak 92,4 % sudionica i sudionika nije prijavilo seksualno nasilje nadležnim institucijama.

Kao najčešći razlog neprijavljivanja navedeni su **strah od osude** i **osjećaj srama** (54,6 %), nakon čega slijede **nepovjerenje u institucije** (43,1 %) (npr. na temelju prijašnjih iskustava, na temelju onoga što čitate u medijima i sl.), **dugotrajni kazneno-pravni postupci** (25,6 %) i **strah od počinitelja** (24,8 %).

Treba napomenuti da su oni koji su se **povjerali stručnoj osobi** u pravilu **češće prijavljivali seksualno nasilje**. Tako je, na primjer, 47,5 % osoba koje su se povjerali stručnoj osobi u organizaciji civilnoga društva prijavilo seksualno nasilje, dok je to isto učinilo 33,7 % osoba koje su se povjerile stručnoj osobi u instituciji (npr. zdravstvena ustanova).

Iako su se sudionice i sudionici najčešće povjeravali prijateljici/prijatelju te partnerici/partneru, postotak prijava u tim slučajevima je bio vrlo mali, odnosno 7,6 % kod povjeravanja prijateljici/prijatelju te 7,3 % za povjeravanje partnerici/partneru.

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

6. Razlozi prijavljivanja seksualnog nasilja

Sudionice i sudionici koji su naveli da su prijavili seksualno nasilje kao najčešći razlog navode **osjećaj pravde** (51,9 %) (npr. kažnjavanje počinitelja, preuzimanje odgovornosti počinitelja za počinjeno nasilje, zaustavljanje počinitelja i sl.), nakon čega slijede **zaštita sebe od ponavljanja nasilja** (44,9 %) i **preporuka obitelji** (22,6 %).

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje! Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje!

7. Zadovoljstvo postupanjem institucija

(npr. policijska uprava, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za socijalni rad, sudovi Republike Hrvatske)

Sudionice i sudionici koji su prijavili preživljeno nasilje najčešće navode da su bili **zadovoljni profesionalnošću** (29,2 %) i **komunikacijom** od strane nadležnih institucija (20,6 %). Svaka četvrta osoba je kao razlog odabrala **dobivene informacije** (23,5 %), a svaka deseta **emocionalnu podršku** (13,6 %).

Više od polovice onih koji su prijavili seksualno nasilje istaknulo je **nezadovoljstvo emocionalnom podrškom** (56,4 %), dok je podjednak postotak onih koji su odabirali nezadovoljstvo ostalim aspektima rada institucija (od 42 % do 44,4 %).

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje

8. Podrška stručne osobe nakon što je osoba preživjela seksualno nasilje

Tek je svaka peta sudionica i sudionik potražila/ potražio podršku stručne osobe nakon što su preživjeli seksualno nasilje (19,4 %), pri čemu je najveći postotak njih, iako i dalje mali, učinio to **privatno** (12,7 %); nakon čega slijede **institucije** (4,1 %) i **organizacije civilnog društva** (2,1 %).

Osobe koje **nisu prijavile seksualno nasilje** u pravilu **ne traže stručnu pomoć** (83,2 %), dok one koje su **prijavile seksualno nasilje** su i **češće potražile stručnu pomoć** nakon preživljenog seksualnog nasilja (58,4 %).

Svaka seksualna aktivnost bez pristanka je seksualno nasilje

Zahvale

Hvala svakoj osobi koja je bila dio kampanje „Nisam rekla DA“, koja je podijelila poruku i podržala aktivnosti kampanje. Zahvaljujemo medijskim djelatnicama i medijskim djelatnicima na podržavanju djelovanja Ženske sobe te svim ostalim institucijama i organizacijama civilnoga društva. Hvala svakoj osobi koja je preživjela seksualno nasilje na ispunjavanju istraživačkog upitnika. Neka vaša snaga postane inspiracija i glas svima koji su u tišini.

Autori projekta

Ženska soba, Haiku Comms

Haiku

Prijatelji i prijateljice projekta

ORGANIZACIJE CIVILNOGA DRUŠTVA

MEDIJI

